

bronsgroen

VAN BRIKKEBEKKER TOT burgemeester

Vanaf 1850 trokken duizenden Limburgers naar Amerika. In de hoop op een beter bestaan. De Noord-Limburgse pionier Johannes Smits (John Smith) maakte zijn droom waar. Van brikkebekker tot burgemeester.

door Ray Simoen

Voordat de grote trek op gang kwam, was Johannes Smits' grootvader al met een aantal van zijn kinderen en kleinkinderen vertrokken vanuit het Brabantse Haps. Naar Amerika, dat vanaf 1850 een steeds grotere aantrekkingskracht als 'land van onbegrensde mogelijkheden' begon uit te oefenen op miljoenen arme drommels uit heel Europa. Opa Smits had de oversteek gemaakt na het horen van verhalen van missionarissen over de grote mogelijkheden in hun missiegebied, de staat Wisconsin, in het gebied rond de Grote Meren op de grens van de Verenigde Staten en Canada. Maar de preken bleken mooier te zijn dan de werkelijkheid. Het beloofde Amerikaanse land moest nog uit de grond getrokken worden. De eerste emigranten moesten in zelf gemaakte pluggen hutten wonen of soms zelfs in holen in de grond. In streken, die nog onontgonnen waren. Waar indianen net of nog niet helemaal uitgemooit waren. Terug in Limburg kon niet, de laatste centen waren in de overtoert gestoken. Die reis was niet alleen duur maar ook nog lang. Ruim veertig dagen duurde de zeetocht van Antwerpen en Rotterdam naar New York nadat eerder de gelukzoekers al een reis per boemel van Limburg over Luik naar Antwerpen en enkele dagen en nachten op de tochtige kades voor de kiezen hadden gehad. Vanaf New York werden de nieuwbakken Amerikanen in treinwagons naar Albany en van-

daar naar het Grote Merengebied getransporteerd. Een reis van nog eens twintig dagen. Na nog eens twee dagen hobbelen over slecht begaanbare wegen kwamen ze aan in De Pere en Little Chute, waar de meeste Noord-Limburgers neerstreken. Zeventien jaar na zijn opa vertrok de in 1845 geboren Johannes Smits. Zijn opa ging te vroeg, Johannes te laat. In 1863 werd de zogeheten Homestead Act afgekondigd. Die wet stelde nieuwkomers gratis een lap grond ter beschikking. Toen Johannes Smits in 1869 vanuit Swolgen vertrok, waren de beste stukken grond al vergeven. Bovendien was het beloofde land druk bezigt zijn wonden te likken na de bloedige Burgeroorlog (1863-1866). Johannes Smits stond al vroeg op eigen benen. Op elfjarige leeftijd verloor hij zijn vader, Cornelius Smits. Als oudste kind nam hij de zorg voor zijn moeder Johanna Willems en zijn broers en zussen op zich. Alles pakte hij aan om de kost te verdienen. Hij was schaapherder en koeienwachter en trok met eieren naar de markt in Rotterdam. Van de opbrengst kocht hij waren, die hij in Swolgen met winst verkocht. In 1869 maakte hij de oversteek van Swolgen naar de 'States'. Net als veel andere Limburgse emigranten vond hij werk als brikkebekker (stenenbakker). Wrang, veel Limburgers waren juist vertrokken naar Amerika omdat ze genoeg hadden van het slecht betaalde, uitzichtloze en zware werk als seizoensarbeider: in het najaar in de bietenverwerking; in de zomer als stenenbakker in Duitsland. Van de klei langs de Grote Meren en de vele rivie-

ren in Wisconsin maakten de brikkebekkers vooral rooinkleurige stenen. Die waren hard nodig voor

het snel groeiende noorden van Amerika, met steden als Chicago, Minneapolis en Detroit, en voor

de rest van het snel groeiende land. Johannes Smits, inmiddels John Smith, was daarvoor niet

naar Amerika gekomen. Hij leerde snel de Engelse taal spreken en schrijven. Uiteindelijk schopte hij

Johannes Smits (links), van brikkebekker tot burgemeester. De Pere in de staat Wisconsin. foto's archief Irma Lommen en historisch archief Wisconsin

het tot notaris in De Pere. Het stelde hem in staat om Nederlandse emigranten aan de goede documenten te helpen. Vanaf 1873 was hij agent voor de Red Star Line, de maatschappij die vanaf Antwerpen miljoenen emigranten van de oude naar de nieuwe wereld bracht. Tevens wist hij agent te worden van de Pennsylvania Spoorwegen, die het vervoer van de nieuwkomers regelde vanaf New York naar het 'Wilde Westen'. Contact met zijn potentiële klanten in Limburg onderhield hij via berichten in het *Venloosch Dagblad*. Daarin vertelde hij over het leven tussen de andere Amerikaanse Limburgers en maakte hij zo handig reclame voor zichzelf als reisagent en documentenregelaar. De bekroning voor zijn carrière als geslaagde emigrant kwam voor John Smith toen hij tot burgemeester van De Pere werd gekozen. Twee jaar lang was hij de eerste burger van die plaats. **Met dank aan Irma Lommen-Salden, www.limburgemigrant.nl**